

VI

ČLANOVI UPRAVNOG ODBORA BIBLIOTEKE POGINULI U NARODNOOSLOBODILAČKOJ BORBI

Dr SAFET MUJIĆ

Ocrtati lik dr Safeta Mujića, prikazati i ocijeniti njegovo djelo. znači poći daleko, mnogo prije ustanka i narodnooslobodilačke borbe u kojoj je pao, daleko do njegovog omladinskog rada i borbe koja je u okupiranoj zemlji prerasla u nevideni otpor i ustanak pobunjenog naroda. Ograničiti se samo na period ustanka i narodnooslobodilačke borbe, koja je pod rukovodstvom Komunističke partije Jugoslavije donijela slobodu narodima i narodnostima naše zemlje, značilo bi zanemariti ono veliko i značajno njegovo djelo bez koga se ne bi mogli shvatiti mnogi veliki potezi uvijek naprednog i slobodarskog Mostara.

U mostarskoj mahali Pothumu, među nekoliko porodica Mujića, živjela je i porodica Safetovog oca Ibrahim-efendije Mujića, vrlo poštovanog i uglednog domaćina i komšije, u kojoj se i Safet rodio 23. marta 1908. godine.

Sa Safetom sam se poznavao od najranijeg djetinjstva. Iz mahale u mahalu, posebno među komšijama, nije bilo granica. Bili smo svi skupa jedna široka, cijelim životom povezana zajednica. Rasli smo zajedno, išli u istu školu, često se i na igralištima nalazili zajedno. Safet je bio nešto stariji, u školi je bio dvije generacije preda mnom, nama mladima je služio kao uzor. Djetinjstvo i dječastvo mu je prolazilo kao i svoj mostarskoj djeci. Živjelo se u zagrljaju mahalske sredine i po nepisanim običajima patrijarhalne porodice sa svim karakteristikama jedne umiruće tradicije. Mahalski sokaci i divlje plaže Neretve bili su naši dječiji vrtići i pionirski parkovi. Dok široki prostori nekadašnjeg »Pazara« (kraj Radobolje nisu bili isparcelisani na dijelove njegovih vlasnika (Spahići, Kapetanovići, Mujići, Vučijakovići, Fazili i dr.) i pretvoreni u povrtnjake, pothumska djeca, kao malo koja, imala su i svoje fudbalsko igralište gdje smo se sakupljali na mahalska takmičenja sa krpenjačom. Onda se sve povuklo u sokake ili na meraju ispod Butumovog gaja.

Kroz osnovnu školu i gimnaziju, sve do završetka studija, pola našeg života je ljeti bilo vezano za Neretvu. Naša plaža je bila pod

Starim mostom, pokraj »Glavara«. To je bila centralna plaža Pret-huma, Pothuma i Zahuma. Tu je bio i najveći skup mostarskih kupača uopšte, malih i velikih, mladih i starijih. Od ranog proljeća do kasne jeseni, ukoliko smo bili u Mostaru, tu smo provodili cijelo po-slije podne u odmoru, kupanju i zabavi. Poligon našeg kretanja Ne-retvom (uz Neretvu po pećinama, niz Neretvu plivanjem) počinjao je od Velikog pijeska iznad Carinskog (novog) mosta, u etapama, do Starog mosta, a nekada i do Lučkog mosta. Kupanje, natjecanje u sportskim disciplinama, zabavljanje, ozbiljno raspravljanje smjenji-valo se jedno za drugim, po dogovoru, bez komande i voznog reda. Svi smo učestvovali u natjecanjima nekog našeg nepisanog petoboja ili čak desetoboja. Ako su sportovi na vodi, onda bi počelo natjeca-nje u ronjenju, skokovima u vodu na noge ili na glavu »bez štrapa«, zatim skakanje sa sve veće visine (»Šuplja«, »Mali duradžik«, »Veliki duradžik« završno). To je nekada trajalo satima. Safet je s velikim uspjehom skakao na noge i mogao se takmičiti i sa najboljim ska-kačima. Kad se prešlo na atletske discipline, onda su tu svaki dan bila na dnevnom redu takmičenja u bacanju kamena s ramena, skok u dalj s mjesta, skok u dalj iz zaleta, trčanje na kratke staze, stojevi na rukama, rvanje itd. Ni fudbal s krpenjačom nije bio zaboravljen. Fudbal, doduše, nismo smjeli često igrati, jer su stariji kupači to branili zbog vitlanja prašine na mostarskoj pržini. Safet je dobro skakao s mjesta u dalj, dobro bacao kamena s ramena. I meni je to

išlo od ruke, pa se naša »raja« u tim disciplinama mogla s uspjehom miješati u talkmičenja i sa daleko starijim i snažnijim kupcima od nas.

Šalama smo ispunjavali sve odmore među plivanjem i drugim natjecanjima. Safet je uvijek bio jednostavan, srdačan, neposredan, bez poze i uobraženja i kada je već bio na studijama, pa kada je postao i »gospodin doktor« za mnoge njegove poznanike. Kao dijete se znao radovati i smijati šalama, vicevima i raznim zadirkivanjima kojima su Mostarci obdareni i po kojima su inače poznati. Sa svima se miješao i na Neretvi drugovao i bio jednostavno »Safa«, kao što su mnogi drugi bili »Meha«, »Husa«, »Ibra« i sl.

Školu je Safet volio i njoj se ozbiljno predavao od najmanjeg uzrasta. U osnovnoj školi je znao samo za »crvene karte«. U gimnaziji se isticao svojim širokim talentom i solidnim i sistematskim radom. Često se i na školskim raspustima, ili u drugo slobodno vrijeme, mogao na ulici susresti sa nekom dobrom literaturom ispod ruke. I kada je s porodicom trebalo ići u branje smokava ili u »trganje« u Jasenicu, njemu je knjiga bila vjeran drug. Bio je stalno zapažen među kolegama, iako se njegova gimnazijska generacija, po sastavu odličnih i vrlo dobrih učenika, u cjelini isticala (Badnjević Ešref, Batko Karlo, Bašagić Husnija, Burina Safet, Đikić Salko, Matrak Nedjeljko, Misita Boro, Mursel Ekrem, Zubac Jovo, Vukajlović Danilo i dr.). Nastavljajući bogate tradicije, kulturne i revolucionarne, prošlih generacija mostarske gimnazije, njegova generacija se, u velikoj većini, isticala svojim naprednim pogledom na svijet i društvo i nije to mogla i htjela zatajiti. Njima je pripadao i Safet još u gimnazijskim klubovima. Dugo se, kao i mnogi njegovi drugovi i savremenici, otimao pečatu patrijarhalnosti koja je sputavala uzlet i tupila oštricu borbenosti i pobune naprednog duha protiv stvarnosti u bivšoj Jugoslaviji. Njegova izuzetna ličnost je i tu prepreku savladala. Maturirao je sa odličnim uspjehom i sa nekolicinom svojih kolega bio oslobođen od polaganja usmenog maturalnog ispita. Poslije mature nastavio je studije na Medicinskom fakultetu u Beogradu.

Iz rodnog doma je ponio dostojanstvo, ljudskost i smisao za jednakost i prijateljstvo među ljudima. Za novi život i nova htijenja to je bilo mnogo, ali i nedostatno. Studije i borba kroz život i za bolji život u novim vremenima upotpunjavali su i jačali njegovu ličnost. Na studijama, sa naprednim studentima medicine, sa svim borbenim studentima Beograda, živeći od skromne porodične pomoći i sredstvima vlastite zarade, Safet Mujić se svrstao u redove onih osvjeđočenih boraca koji su svojim borbenim stavom i neprekidnim akcijama potresali temelje i mir hegemonističke klike beogradskih vlastodržaca. Njegova borbenost, svojstvena njemu i omladini njegovih generacija, u Beogradu poprimila je određen i svjestan oblik i evo dr Mujića koji još na studijama prolazi kroz demonstracije, doživljava pogibije svojih drugova, boraca protiv šestojanuarske diktature, učestvuje u borbi najsvjersnijih sinova radničke klase i napredne inteligencije, i ne malaksava.

Studirao je predano, obrazovao se široko i svestrano, i u roku završio studij medicine. Po završetku studija ponuđeno mu je da ostane na dužnosti asistenta Medicinskog fakulteta. To mu je nudio lično profesor Burian, poznat naučnik svjetske reputacije, kod koga je Safet u toku cijelih studija radio kao volonter-demonstrator na fiziologiji. On se, ipak, odlučio da se posveti praktičnom ljekarskom pozivu. Politički izgrađen, napredno opredijeljen, u sebi je nosio uvjerenje da je nepoštedna, beskompromisna borba jedini put za oslobođenje radničke klase i za bolji život naših narodnih masa. To uvjerenje je ostalo njegovo »vjeruju« kroz sav dalji život i rad. To ga je oduševljavalo i to je bilo presudno da napusti Beograd i da se vrati u rodni kraj, kao ljekar i borac za narodna prava.

Volio je, neobično, svoj grad i svoj poziv. U to vrijeme u Mostaru je bilo malo ljekara, naročito malo Mostaraca, pogotovo Muslimana, i njegov dolazak je značio veliko pojačanje za mostarsku zdravstvenu službu. Svim svojim snagama, vrlo solidnim stručnim znanjem, unosio se u svoje zanimanje. Mostarska bolnica je bila njegova kuća. On je u njoj vječno radio, i stanovao, iako je, kao Mostarac, imao udoban dom i svoju porodicu. Mnogo pažnje je posebno posvećivao razvoju brata Ahmeta. Svoju stručnu spremu je stalno upotpunjavao. Sa rijetkom prirodnom inteligencijom, i neobičnim radnim elanom, u bolnici je brzo stekao reputaciju savjesnog liječnika i odličnog specijaliste ginekologa. Poslije položenog specijalističkog ispita sve više je preuzimao i vodeću ulogu na Ginekološkom odjeljenju bolnice, jer se njegov učitelj i kolega, šef odjeljenja, dr Ivica Milaković, zbog uporne i teške bolesti stalno manje mogao angažovati kao operator. Ljubav dr Mujića prema socijalno slabima, poniženim i uvrijeđenim, radnicima i seljacima, i njegova stručnost sva u službi te velike ljubavi, donijela mu je silno poštovanje, ugled i priznanje svih ljudi koji su ga poznavali ili su o njemu slušali. Sva Hercegovina, dio Bosne, dio južne Dalmacije, svi krajevi koji su tražili pomoć i utjehu u mostarskoj bolnici, govorili su o dr Mujiću i poštovali ga. Gdje nitko nije mogao pomoći — mogao je dr Mujić, gdje se nitko nije mogao odazvati — odazivao se dr Mujić. Mnoge siromašne pacijente je mjesecima obilazio, u njihovim kućama, i nikada im nije nijednu vizitu naplatio, niti je htio. Sami pacijenti su pričali da im je iz svojih sredstava davao da nabave lijekove.⁵⁵⁾ Zbog te svoje ljudske pažnje i susretljivosti nije imao živa mira, ni danju ni noću, ni petkom ni svecom. Sjećam se da su ga pacijenti, koji traže njegovu pomoć, znali mnogo puta pronaći i na nedjeljnom izletu izvan Mostara. Interesantno je zabilježiti: u radu su mu bili nerazdvojni drugovi —

---

⁵⁵⁾ Obnavljajući uspomene na Safetovu zaista izuzetnu ljudsku ličnost i njegovu brigu za čovjeka, Salko Đikić mi je saopštio i ovaj detalj: »Bio sam više puta prisutan u apoteci Hilmije Balića kad su siromašni Safini pacijenti dolazili po lijek sa negovim receptom na kome je pisalo: »Hilmo, izdaj lijek na moj račun«. Hilmo mi je pričao da je Safa te račune, za lijekove izdate siromašnim pacijentima, na kraju svakog mjeseca uredno plaćao«.

bicikl ili motor, oni su ga u ljekarskim kućnim posjetama i intervencijama spasavali i od njih se nije nikada rastajao.

Ljekarski i socijalni rad dr Mujića je poglavlje za sebe, ali ne i odvojeno od njegovog drugog djelovanja. Vječno u kontaktu sa širokim masama grada i sela, Mujić je kroz svoj poziv, kroz svoje profesionalno djelovanje, kroz svoju veliku odanost i ljubav prema narodu, prema radničkoj klasi, vršio neposredan i neobično plodan politički uticaj na sve one s kojima je dolazio u dodir. Znalo se, svi su znali i povjerljivo ili otvoreno pričali, prijatelji i neprijatelji, da je dr Mujić komunista, a šta je to praktično značilo, to je on svojom riječju, djelom i primjerom dokazivao. Pored sve neprijateljske kampanje, podmetanja, nisu mu u narodu mogli naškoditi. Naprotiv, njegov politički ugled i uticaj su stalno rasli.

Bilo bi suviše jednostrano i pogrešno ako bismo rad i političko djelovanje dr Mujića sveli samo na kontakt sa narodom koji je bio posljedica njegovog ljekarskog poziva. Daleko veće i značajnije je bilo njegovo programsko djelovanje u radu sa omladinom, sa radnicima i ostalim građanima, na okupljanju i organizovanju svih demokratskih i naprednih snaga Mostara. To se ogledalo u svim akcijama koje su odgajale mase za dosljedan, borben i beskompromisan stav protiv nenarodnih režima bivše Jugoslavije, za borbu koja je trajala, koja se zaoštravala i koja je trebalo da preraste u težak obračun onoga što propada sa novim, boljim, što se radalo.

Bogat je i složen legalni i ilegalni politički, kulturni, socijalni i humani rad dr Mujića. Tijesno povezan sa radnicima Mostara, on je bio njihov nerazdvojni drug, saradnik, a vrlo često i predvodnik. Kada je mnogima izgledalo suviše opasno biti simpatizer ili navijač Radničkog športskog kluba »Velež«, dr Mujić je bio predsjednik Kluba. Kada su mnogi zazirali od »URSS-ovih sindikata«, strahujući od političkih represija i progona vlastodržaca i poslodavaca, dr Mujić je otvoreno bodrio na borbu i pružao svaku moguću pomoć da se ne klone i ne zastane pred neprijateljem.

Mostar je bio i ostao jedan od najnaprednijih i najborbenijih naših gradova. Mostar je dao ogroman prilog narodnooslobodilačkoj borbi naroda i narodnosti Jugoslavije. To dugujemo prvenstveno omladini, to dugujemo građanima koji su se oplemenili borbenim i poštenim stavom svoje omladine. Na tom planu je posebno velika i neizbrisiva uloga i zasluga dr Mujića. Ona se naročito ispoljavala kroz svakodnevni pregalački rad i uticaj dr Mujića u Muslimanskoj narodnoj biblioteci u Mostaru. A o Biblioteci se ne može govoriti, ako se ne govori o nezaboravnoj ulozi i angažovanju dr Mujića u njenom radu i razvoju.

Nije važno, ni presudno, da li je bio i u kakvoj funkciji u odboru Biblioteke. Nije to bilo važno ni onda onima koji su okruživali, koji su njegovu riječ i njegovo zrelo političko iskustvo uvažavali i njegovu ličnost s drugarskim poštovanjem i povjerenjem susretali. Preuzeo je u društvu na sebe male i velike zadatke, uvijek sa dosljednošću i istančanim smislom za odgovornost. Kada smo tek ušli u upra-

vu Biblioteke (1936), zauzimao je položaj člana Upravnog odbora, bez određene funkcije. U promjenama koje su u Biblioteci nastupile 1938. godine, izabran je za člana Savjetodavnog odbora, 1939. godine je izabran za potpredsjednika Upravnog odbora i na toj funkciji ostao neprekidno do zabrane rada društva. Nije se ustručavao da prihvati i uradi sve ono što mu je dodijeljeno, i za što je imao sklonosti ili što je mogao u svoj široki interes i veliki vremenski angažman uklopiti. Bio je nastavnik na obrazovnim tečajevima za žene. Kao izgrađen marksista često se pojavljivao na našoj predavačkoj tribini. Bio je dobar predavač i rado slušan. Iz svoje ljekarske profesije održao je u toku rada Biblioteke ženskom auditoriju našeg članstva niz vrlo korisnih i zanimljivih predavanja. Učestvovao je u odlukama pri odabiranju i nabavci knjiga za knjižnicu Biblioteke. Preuzimao je na sebe ulogu režisera u komadima koje smo davali na našim godišnjim zabavama, nekada se angažovao i sam kao glumac u ulogama koje su odgovarale njegovim glumačkim sklonostima. Međutim, slične dužnosti su na sebe uzimali i drugi članovi odbora ili neki članovi društva koji nisu ni imali odborske funkcije. U tome, dakle, nije prava veličina, vrijednost i zasluga dr Mujića. Njegova veličina je bila u profinjenoj ljudskoj ličnosti, u autoritetu i ugledu pregoaca, radnika i borca, koji se na svim linijama naprednog javnog kulturnog i društveno-političkog rada domovine dokazivao. Njegov je značaj u onome što nije bilo pisano i napisano, što se više vidjelo i osjećalo. On je izuzetno zaslužan za naprednu orijentaciju Biblioteke, za programsko usmjeravanje njenih akcija i široki uticaj na članstvo koji se ispoljavao u realizaciji njenih zadataka. Dr Safet Mujić je bio u pravom smislu masovnik, uživao je široko povjerenje omladine, radnika i ostalih građana Mostara i to povjerenje je svojim moralnim likom i predanim radom stalno više afirmisao i nije se štedio da ga na cijeloj liniji opravda.

Komunističku partiju je Safet volio iznad svega. To znaju posebno oni koji su s njim stalno drugovali i tješnje saradivali. Svjestan toga da je Partija vječno pokretačka i organizatorska snaga, neugasiva volja, koja smjelo vodi i predvodi u borbi za bolji život radničke klase i najširih narodnih masa, sa čašću je još od 1938. godine nosio zvanje člana Partije i težio da se svuda odazove i oduži njenom pozivu. Kada se prisjećam tog vremena, čini mi se da je sav njegov život i rad bio tijesno isprepleten raznim zadacima Partije. Mogli smo to prepoznati i u našim najintimnijim i najpovjerljivijim razgovorima u uskom krugu, u inicijativama koje nisu izvirale samo iz naših razmatranja i diskusija. A sve to, opet, bilo je i ostalo ljudski nenametljivo, prirodno, povjerljivo i konspirativno, onako kako se u to vrijeme partijski život i rad mogao odvijati. On je imao svoj krug drugova, prijatelja i poznanika među kojima je sakupljao crvenu pomoć, među kojima je mogao s povjerenjem nastupiti i otvoreno tražiti prilog za republikanske španske borbe, itd. Sjećam se, živo, njegove aktivnosti i revolucionarnog stvaralačkog nemira, posebno u periodu kada je na čelo Partije došao Josip Broz Tito.

Partija je pravilno ocijenila moralnu veličinu dr Mujića, njegovu revolucionarnu snagu i njegovu izuzetnu popularnost u masama Mostara. Dokazao se već bio na brojnim zadacima i iskušenjima. Stoga su mu povjerene i odgovorne rukovodeće funkcije u Partiji. Prilikom formiranja Oblasnog komiteta KPJ za Hercegovinu, 1940. godine, izabran je za člana tog komiteta, zajedno sa nekolicinom najistaknutijih komunista Mostara (Mustafa Pašić, sekretar, Rudolf Hrozniček, Karlo Batko, Miro Popara i Jusuf Čevro). Kasnije je ušao i u Mjesni komitet KPJ za Mostar, na čijem je čelu, kao sekretar, bio Jusuf Čevro.

Safet je znao odlično i racionalno rasporediti vrijeme svog redovnog rada u bolnici, angažovanja na drugim radnim zadacima i svog predaha i odmora. I poštovao je i svoje i tuđe vrijeme i mogućnosti. U toku prijepodneva svak se na svom mjestu posvećivao svom poslu i pozivu, a predvečer, ili uvečer, kao po nekom nepisanom pravilu, počinjao je drugarski i prijateljski kružok. Kao stalni učesnici, našem kružoku su prisustvovali Smajo Brkić, Ismet Terzimehić, našet Milavić, Džemšo Sarić. Često bi nam se pridružili Dule Mučibabić, Danilo Vukajlović, zatim neki drugi gimnazijski profesori — Dragica Krnić, Mara Zuber, Safet Krupić ili ostale kolege — Puba Loose, Čedo Miličević, Slobodan Tambić, dr Zvonko Marić i dr. Satiima bismo provodili u razgovoru i diskusijama o raznim pitanjima i temama koje je život nametao. U takvom jednom razgovoru, u užem krugu, ponikla je i ideja o našem angažovanju u radu Gajretove narodne biblioteke (1936. godine se tako zvala) i njenom postepenom preuzimanju.

Safet je jako volio Borke i Boračko jezero. Tada je to bila divna, praktički nenaseljena, ničim nezagađena prirodna sredina, daleko od prometnica i gradske vreve, idealna za odmor i razmišljanja. Svake godine bi on u toku ljeta kraće vrijeme provodio na Boračkom jezeru. Tu se odmarao i vrijeme provodio u kupanju i čitanju, daleko više nego što mu je u radne dane ljekarska dužnost mogla dozvoliti. Na Boračko jezero su na odmor dolazili u isto vrijeme i poneki Safetovi drugovi i prijatelji iz Mostara i Sarajeva. Tu je pokraj jezera bila izgrađena i planinska kućica društva »Prijatelji prirode«, moglo bi se reći pouzdan punkt radničkog pokreta, u kojoj su bili domaćini Vinke i Olga Previšić (oboje su u toku NOB-e poginuli u partizanskim redovima). Radničko turističko društvo »Prijatelji prirode« u Sarajevu okupljalo je napredne planinare i ljubitelje prirode. Među članovima je bilo dosta članova Partije i simpatizera. Sarajevska policija (i mostarska) je to slutila i držala na oku rad društva i njegovih članova. Pored svega toga na Borcima su držani povremeno partijski kursevi, nekima je i Safet prisustvovao. Preko Boračkog jezera i »Prijatelja prirode« tekle su mnoge Safetove veze — lične i partijske — prema Sarajevu i tamošnjim drugovima i poznanicima.⁵⁶⁾

⁵⁶⁾ Jakica Gaon — Sjećanja na rad Radničkog turističkog društva »Prijatelji prirode« u vremenu od 1936. do 1939, Sarajevo u revoluciji, I tom, str. 471—475, Sarajevo, 1976.

Na svakom svom poslu i zadatku Safet je radio do kraja savjesno, predano i ustrajno. Ko ga je dobro poznao, i ko je bio u njegovoj blizini, mogao je na njegovom radu, na oduševljenju ili nerazpoloženju, na pulsiranju njegovog dnevnog radnog ritma, osjetiti i doživljavati sva važna zbivanja koja su u centru pažnje našeg javnog života. Kada o tom mislim, izlaze mi pred oči dva značajna momenta koja je avgust mjesec 1939. godine, u razmaku od tri dana, iznio na površinu i u najšire mase unio duboku uznemirenost i vrlo protivurječna osjećanja i razmišljanja. Najprije Pakt o nenapadanju sklopljen između Hitlerove Njemačke i Sovjetskog Saveza, koji je bio šok, svoje vrste, za cijelu svjetsku javnost. Iza toga događaja slijedio je Sporazum Cvetković—Maček koji je na našem unutrašnjem političkom panu najavio stvaranje Banovine Hrvatske i izvjesno prekrajanje administrativno-političke podjele zemlje. Danima smo mi u našem užem krugu, u diskusijama otvorenim i žustrim, analizirali stanje i razvoj događaja kod nas i u svijetu i nastojali sagledati kuda vode njihovi koraci. Mi smo mogli shvatiti, ali nismo mogli prihvatiti taj korak Sovjetskog Saveza. Safet je bio očito razapet između svog vlastitog mišljenja i osjećanja i argumentacije koja je dopirala do partijskog članstva sve od vrhova Kominterne pa niže. Bio je, čini mi se, duboko nezadovoljan svojom nemoći da sebe i druge ubijedi u to da Pakt znači potez dalekosežne i dalekovidne sovjetske politike koji obezbjeđuje daljnji miran razvoj Sovjetskog Saveza, a ne ugrožava autoritet zemlje koja je bila najveća nada svih naprednih snaga i svih porobljenih naroda. Samo nekoliko dana kasnije (1. septembra 1939) otpočeo je drugi svjetski rat, napadom Hitlerove Njemačke na Poljsku. Ušli smo u posljednji krug vrzina kola čija opasnost se počela neposredno nadvijati nad Jugoslavijom. Počeo je period koji je uskoro dao odgovor na sva postavljena i neriješena pitanja.

Režim Banovine Hrvatske se ubrzo sam otvorio i predstavio. U našim krajevima mi smo ga sve više osjećali kao režim koji je u pritisku na sve narodne snage, posebno prema radničkoj klasi i njenoj borbi, istupao oštrije i bezobzirnije od svih prošlih režima. Dr Mujića su uvijek i ranije pratili agenti policije, pratili su njegovo kretanje, druženje, nastojali proniknuti u njegov ilegalni rad i veze. Sa režimom Banovine Hrvatske taj nadzor se proširio i pooštrio. Svi smo to primjećivali. To je i on sam znao i osjećao, ali se nije povlačio. Radio je i dalje, sve više i šire, ali samo opreznije i mudrije.

Hiljadu devet stotina četrdeseta godina je prolazila sva u znaku oficirske službe nas nekolicine na vojnoj vježbi, u rezervi. Trajalo je to punih devet mjeseci — od marta do decembra — sa povremenim kraćim odsustvima. Nije to bilo sasvim slučajno. U to vrijeme rezerva u vojsci se često koristila kao način i mogućnost da se neko ukloni iz javnog života i podvede pod vojničku disciplinu i odgovornost. Safet i ja smo bili zahvaćeni neprekidnom rezervom te godine. On je bio na dužnosti u Boki Kotorskoj, a moj raspored je bio vezan za trebinjski okrug. Nismo se dopisivali, jer se papiru ne može sve povjeriti. Vidali smo se na odsustvima u Mostaru i povjeravali u susretima.

Slučaj je htio da smo se našli obojica na odsustvu u Mostaru upravo oko godišnjice početka drugog svjetskog rata. Poznato je da su na taj dan u Mostaru održane masovne krvave demonstracije protiv fašizma i rata. Poznate su i posljedice brutalne odmazde režima i policije prema radnicima, intelektualcima, omladini i drugim građanima za koje se znalo ili predstavljalo da su učestvovali u demonstracijama. Sedamnaest drugova su poslali u logor u Lepoglavu, neki su bili u Mostaru zatvoreni, maltretirani i poslije pušteni. Za nekima je policija tragala i raspisala potjernicu svim jugoslovenskim upravama policije, komandama žandarmerije, sreskim načelstvima, graničnim komesarijatima itd. da se pronađu i uhapsu »opasni komunistički organizatori«, (Muja Pašić, Ruda Hrozniček, Džemal Bijedić, Džemal Alikalfić i dr.). Trećeg septembra 1940. godine policijskom silom je ispražnjen i zatvoren Radnički dom u Mostaru. U tom nasilju i okrutnim policijskim postupcima prema radnicima naročito se »proslavio« dr Petar Budak, tadašnji šef mostarske policije. Četvrtog septembra je, povodom zatvaranja Radničkog doma, izbio protesni generalni štrajk mostarskih radnika. Iako smo još bili u statusu rezervista na vojnoj vježbi, Banovina Hrvatska je, protivno svim postojećim propisima, dekretom po kazni premjestila iz Mostara — Safeta Mujića u Viroviticu, a Fazliju Alikalfića u Livno. Pometnja u banovskim službama i cijeli dalji razvoj događaja odvijali su se tako da te premještaje nikada nismo izvršili.

Po povratku iz aprilskog rata u Mostar, prvo što smo od drugova saznali bila je porazna vijest da su ustaše policijski zatvorili i zapečatili Biblioteku. O daljim našim koracima i sudbini biblioteke opširno sam psao u prethodnom poglavlju. Spasavanje najvrijednije literature iz Biblioteke izvedeno je u takvoj konspiraciji da je za tu akciju dugo vremena znao samo onaj mali broj ljudi koji su u njoj učestvovali. Safet o tome nije ni sa nama, ni s kim drugim razgovarao. Iz činjenica koje su nam danas poznate i iz toka akcije, može se zaključiti da je inicijativu za tako smion i odgovoran poduhvat dao Safet, a da ga je u tome podržao Jusuf Čevro, sekretar Mjesnog komiteta Partije u Mostaru. Na sreću, sve je odlično uspjelo i glavnina knjižnog fonda Biblioteke je bila spasena.

Dani u okupiranom Mostaru sporo su odmicali. Niko do tada nije zapamtio ili u istoriji grada zabilježio, takvu potištenost i neizvjesnost u svakom pogledu kakva je tih mjeseci vladala. Ipak, nije se klonilo ni obeshrabrilo. Pravi život se odvijao ispod površine. U ilegalnoj partijskoj štampi, komunisti i svi drugi rodoljubi su već pozivani na mobilizaciju snaga, na spremanje za odlučnu i nepoštenu borbu koja je predstojala. Bili smo na oprezu, jer smo bili uvjereni u to da okupatori sa ustašama pripremaju udare svakojake prirode. Posao smo samo otaljavali, više se vodili na spisku nego što smo na radnim mjestima stvarno radili. Dogovorili smo se da se više u grupama ne sastajemo na javnim mjestima i svu aktivnost smo prenijeli u naše domove. U maju mjesecu su ustaše već počele sa nasilnim odvođenjem i ubijanjem ljudi. To je bio početak koji se sa napadom

Hitlerove Njemačke na Sovjetski Savez pretvorio u prave pogrome i masovna ubistva Srba i komunista koje su prethodno po spisku tražili i zatvarali.

Posljednji put sam se vidio sa Safetom 18. juna 1941. godine, dan prije mog službenog odlaska iz Mostara. Osjećali smo da se približuju sve teži dani, ali ni sanjali nismo da će to biti naše posljednje viđenje. Naš rastanak je bio sasvim jednostavan, kao i toliko puta prije kada smo jedan drugom rekli sretno i doviđenja. Nikada se više nismo susreli.

Događaji su se odvijali neslućenom brzinom. U nedjelju, 22. juna 1941., Hitlerova Njemačka je vjerolomno napala Sovjetski Savez. Poslije odluke CK KPJ (u Beogradu 4. jula 1941) o pozivu na oružani ustanak, odmah su počele hitne pripreme za njeno sprovođenje u djelo. U Sarajevu je 13. jula 1941. godine održan sastanak Pokrajinskog komiteta KPJ za BiH, na kome su razrađeni zadaci za pokretanje ustanka u Bosni i Hercegovini. Pored ostalog na sastanku su imenovani i rukovodeći vojni štabovi za pojedine oblasti Bosne i Hercegovine. »U Oblasni vojni štab za Hercegovinu imenovani su dr Safet Mujić, komandant (kasnije Miro Popara), Mustafa Pašić (radnik — F. A.), politički komesar...«.⁵⁷⁾ To je bio izraz osobitog povjerenja najvišeg organa Partije u BiH prema Safetu Mujiću i Pašiću,⁵⁸⁾ ali is-

⁵⁷⁾ Zdravko Antonić — Sprovođenje odluke Partije o podizanju ustanka u sarajevskoj oblasti. Sarajevo u revoluciji, II tom, str. 305. — Zbornik radova, Sarajevo, 1977.

⁵⁸⁾ MUSTAFA-MUJO (IBRAHIMA) PAŠIĆ, metalski radnik, spada među najpoznatije i najistaknutije komuniste Mostara i Bosne i Hercegovine. Rodio se u Mostaru 1906. godine u patrijarhalnoj, aginskoj muslimanskoj porodici. Poslije završene osnovne škole (ruždija), izučio je bravarski zanat i vrlo rano stupio u život, zarađujući hljeb vlastitim radom. Odmah od početka isticao se svojom aktivnošću u redovima naprednih radnika Mostara. Član KPJ postao je 1925. godine, u svojoj devetnaestoj godini. Šestojanuarski diktatorski režim kralja Aleksandra pokosio je i u Mostaru mnoge komuniste. Među ostalim osuđenim komunistima, Mujo Pašić je osuđen zbog komunističke djelatnosti (24. 7. 1929) na pet godina robije. Kaznu je izdržavao u kaznioni u Sremskoj Mitrovici u društvu tada mnogih istaknutih jugoslavenskih komunista. Na robiji se isticao svojim prkosnim držanjem prema vladajućem režimu i usko saradivao sa Mošom Pijadom. Zbog učesća i uloge u demonstracijama političkih osuđenika u samoj kaznioni, naknadno je suđen i osuđen još na dvije godine robije. Poslije izlaska sa robije (1936), povratio se u Mostar i odmah nastavio sa radom u partijskoj organizaciji. Bio je sekretar Mjesnog komiteta KPJ u Mostaru. Na Četvrtoj partijskoj konferenciji komunista BiH, održanoj u Mostaru (juli 1938), izabran je za sekretara Pokrajinskog komiteta KPJ za Bosnu i Hercegovinu. Kada je 1939. godine formiran Oblasni komitet KPJ za Hercegovinu, postao je sekretar tog komiteta. Bio je jedan od nekoliko delegata komunista Bosne i Hercegovine na poznatoj V. Zemaljskoj konferenciji KPJ, održanoj pred rat u Zagrebu (oktobar 1940). Pred pokretanje ustanka u Bosni i Hercegovini, izabran je za komesara Oblasnog Vojnog štaba za Hercegovinu (Sarajevo, juli 1941). Učestvovao je u narodnooslobodilačkom ratu i poginuo kao komesar partizanske čete u borbi sa četnicima 14. juna 1942. godine pokraj sela Ribara, nedaleko od Glavatičeva, u srezu konjičkom.

tovremeno i izuzetno teška, delikatna i odgovorna dužnost za njih dvojicu.

U najtežim danima naših naroda, na poziv Partije, duhovno spreman na posljednju veliku borbu, dr Safet Mujić, zajedno sa svojim drugovima, u strogoj konspiraciji se sprema u partizane. Bio je to odlazak prve grupe partizana (prvog odreda) iz Mostara. Sve su to bili komunisti i skojevci, među njima i nekoliko funkcionera iz oblasnog (Oblasni vojni štab) i mjesnog rukovodstva Partije. Svi su tačno znali svoje zadatke i svoj pravac kretanja. Poslije izlaska na teren (u šume Veleži), odred se trebao razdvojiti u dvije grupe s tim da jedna krene prema Konjicu, druga prema Bileći. Zborno mjesto je bilo u kući u Brankovcu, iznajmljenoj za potrebe Mjesnog komiteta Partije na ime Vaska Gnjatića. U ugovoreno vrijeme te julske noći (19. jula), prema programu, odred je napustio svoje skrovište i preko Suhodoline i Bojanovog brda se prebacio do veleških klanaca i šuma. To je početak Safetovog ličnog, intimnog stradanja, koje ga se teško dojmilo i koje je u sebi nosio dugo vremena, sve skoro do svoje pogibije. Iskustvo se teško stiče, a skupo plaća. Odred nije uspio da izvrši svoj zadatak.

Umorni od napornog noćnog marša i teške opreme, zastali su idućeg jutra, negdje oko Brašine, da se dobro odmore. Raskomotili su se, neki su na kratko i zadrijemali na zastanku, a što je najvažnije nisu bili dovoljno budni niti su se valjano obezbijedili. U takvom položaju iznenadila ih je jedna ustaška desetina u prolazu i poslije kraće borbe svak se povukao na svoju stranu. Nastala je pometnja. Neki iz odreda su se izgubili (poslije toga ustaška potjera ih je uhvatila), neki su bili lakše ranjeni. Rukovodstvo odreda se u presudnom momentu nije dovoljno snašlo. Kada su se poslije tog okršaja prikupili, donijeli su zajedničku odluku da se povrate u Mostar i srede. Tako su i postupili.⁵⁹⁾ Svi su bili krivi za taj neuspjeh, a rukovodstvo Partije je, s pravom, najveću odgovornost pripisalo komandantu i komesaru odreda, dr Mujiću i Pašiću. Zbog toga su obojica isključeni iz Partije.⁶⁰⁾ To je bio težak udarac i za njih i sve drugove. Uvažavajući sve okolnosti i obrazloženja za tako egzemplarnu kaznu, bilo je dosta drugova koji su ostali u uvjerenju da je takva mjera kazne ipak bila prenagljena i preteška. Njih obojica su kaznu primili kao pravi komunisti. Nisu se pokolebali. Naprotiv. Izrazili su svoje uvjerenje da će im se uskoro pružiti prilika da dokažu svoju punu odanost Partiji i nepokolebljivu čvrstinu u borbi.

Uskoro poslije toga iz Mostara su izišla u partizane dva odreda, jedan za drugim. Opet je bio pretežno rukovodeći kadar. Izišli su uspješno na svoje terene i partizanske borbe s neprijateljem su otpočele. Neprijatelji ništa pouzdano nisu znali o sudbini dr Mujića. Njegov odlazak u partizane bio je za neprijatelja porazan fakat, njegova popularnost je dopirala daleko i bojali su se te propagandne snage

⁵⁹⁾ Avdo Humo — Godine iskušenja i podviga, str. 42, Beograd, 1977.

⁶⁰⁾ Isto, str. 44.

koja je stalno podsticala da treba ustati na oružje. I Mostar, ponesen pozivom Partije i uspjesima koje su sve više nizali partizanski odredi, zaista je ustajao, bez obzira na očajničku srdžbu i represalije ustaških i okupatorskih vlasti. Mujića su stalno i uzaludno tražili, o njemu pronosili nemoguće izmišljotine, proturali vijesti o njegovoj pogibiji da bi olakšali svoj položaj, »ubili« ga stotinu puta, a on je živio skriveno u svojoj mahali i o njemu su znali samo oni koji su, neposredno, morali. Poslije onog neuspjeha u Veleži, Safet se povratio, sa ostalim, u Mostar i tu se sklonio. Pošto se prije odlaska u partizane skrivao u porodici Mehmedbega Raljevića, onda je zbog predostrožnosti promijenio prebivalište i smjestio se u bazu, u kući Muhameda Vučijakovića, u komšiluku. Nikome ne bi palo na pamet da ga tamo traži. Teško se razbolio, liječio se i s nestrpljenjem očekivao kada će mu zdravlje dozvoliti da se prebaci drugovima u šumu.

U novembru 1941. godine, pošto je prezdravio, po dogovoru s partijskim rukovodstvom prebacio se na Boračko jezero. Preuzeo je ulogu koja je njemu najviše i odgovarala — liječnika u Konjičkom partizanskom odredu. Drugovi su se vanredno obradovali njegovom dolasku. Bio je veliko moralno pojačanje u svakom pogledu. Bolnica je bila smještena u Šantićevoj vili na Borcima. S njegovim dolaskom, bolnica se postepeno opremila najnužnijim instrumentarijem, pa su se po potrebi mogle preduzimati i najodgovornije intervencije na ranjenicima. Nije to dugo trajalo. Dobio je poziv Operativnog štaba za Hercegovinu da se prebaci u istočnu Hercegovinu, gdje je bila glavina partizanskih snaga i gdje je njegova pomoć bila neophodna. Oprostio se sa drugovima i otišao, s mnogima se više nikada nije vidio.

Dr Safet Mujić je bio na svakom mjestu partizanski ljekar i borac, svejedno gdje je živio i gdje se borio. Slušao sam pričanje Ratka Taušana, koji je bio s partizanskim snagama u bilećkom kraju i koji je imao prilike da se sa Safetom tamo često viđa. Dobar čovjek i dobar ljekar je melem na ranu, priča Ratko, i u najnormalnijim mirnodopskim uslovima, a tek u ratu, i u tako teškim uslovima pod kojima su se borili naši partizani. Safet se sav unosio u svoju ulogu, davao sve od sebe da ljudima pomogne, da im spasi život, da prezdrave, da ih osposobi za kretanje. Kada je bila borba, činilo mu se da je malo ako se pojavljuje »samo« u ulozi ljekara, težio je da se i s puškom pomiješa sa ostalim borcima. Svi bolesnici iz okolnih sela su njemu dolazili i obraćali se za pomoć, jer partizanska bolnica je bila i njihova bolnica. Ljudi su ga u svakoj prilici osjećali kao svog najrođenijeg i u kratkom roku je uspio da zadobije široko povjerenje i poštovanje cijelog boračkog sastava.

Ratko Taušan je bio bolestan od tifusa u bolnici u Zvjerini, kada su četnici iznenada napali partizansku bolnicu. Naše boračke partizanske snage su bile dosta udaljene od bolnice. Četnici su to znali. Iako se borba dugo vodila, četnici su konačno, ipak, uspjeli da zarobe bolnicu. U toj borbi je i Safet lakše ranjen. Među bolesnim i ranjenim partizanima u bolnici je bilo i nekoliko drugova iz komandnog

kadra. U toj pometnji Dušan Grk je uspio da pred noć pobjegne iz zarobljeništva. Iste noći (29/30. maja 1942) četnici su ubili dosta drugova, među njima i Mostarce Ristu Čiću Miličevića, istaknutog omladinskog rukovodioca, Husrefa Čišića, Husrefa Krpju i Biseru Salahović. Četnici nisu uspjeli da prepoznaju dr Mujića, iako im je on u stroju rekao svoje prezime. U kritičnom momentu bolničko osoblje je u tom mnogo pripomoglo. Čim je operativni štab za Hercegovinu dobio obavijest o zarobljavanju bolnice, hitno je uputio jedan bataljon, ojačan dijelovima Prve proleterske brigade s kojom se nalazio i Koča Popović na tom terenu i bolnica je bila oslobođena.⁶¹⁾

Pod pritiskom italijanske ofanzive potpomognute četničkom izdajom i njihovim jedinicama, partizanske snage iz Hercegovine, sa kolonom teških ranjenika i mnoštvom naroda u zbijegu, kreću put Bosne. U vrlo teškoj i neizvjesnoj situaciji, dugo su se zadržale u Vrbnici. U pitanju je bio opšti dalji pravac kretanja prema centralnoj Bosni. Za cijelo vrijeme partizanskog ratovanja (uzimajući u obzir i Neretvu i Sutjesku) naše snage nisu imale tako oskudnu bazu izdržavanja i ishrane kao što je bilo tada u Vrbnici i njenoj okolini. Danomice samo rijedak skrob, nekada malo mesa i kuhane koprive. I to se izdržalo. U tom gluhom bespuću, jedna neočekivana i neobično radosna vijest je sustigla dr Mujića, upravo u Vrbnici. Taj detalj nam je svima ispričao Muhamed (Hamo) M. Grebo, nedavno na savjetovanju u Mostaru.

Po partizanskoj liniji, slučaj dr Mujića i Muje Pašića bio je poznat i Centralnom komitetu KPJ. Dok su naše snage boravile u Vrbnici, Vlado Šegrt, Petar Drapšin i Muhamed Grebo su otišli u Vrhovni štab da bi se obavijestili o daljem kretanju jedinica i eventualnom novom rasporedu kadrova. U Vrhovnom štabu ih je primio Ivo Lola Ribar. Pošto je Grebo, kao sekretar Mjesnog komiteta Partije u Mostaru, bio prisutan kada je Mujiću i Pašiću saopštena odluka o isključenju, na kraju razgovora je pitao Lolu Ribara, da li je već vrijeme da se njih dvojica ponovo vrate u Partiju, pošto su pod kaznom proveli skoro godinu dana. »On mi je tada jasno i određeno rekao: Grebo, saopšti im da su ponovo primljeni u KPJ.«⁶²⁾

Grebo, i sam neobično obradovan ovim saznanjem, požurio je da to saopšti Safetu. Kada mu je to rekao, Safet je bio do suza ganut, neizmerno se radovao tom priznanju i povjerenju Partije. Grebo se sjetio da mu tom prilikom daje jednu novu košulju i sapun, pošto je odmah poslije toga morao nastaviti put. Oprostili su se i rastali u tom radovanju.

Drukčija je sudbina bila Muje Pašića. On za ovu radosnu vijest nije saznao, poginuo je prije toga kao komesar 2. čete Konjičkog (mo-

⁶¹⁾ Dr Dana Bjelica-Pećanac — Sa sanitetskom torbom u partizane — Zbornik Hercegovina u NOB, str. 304—308, Beograd, 1961.

⁶²⁾ Iz diskusije Muhameda Grebe, Četvrta i Peta konferencija KPJ za Bosnu i Hercegovinu u istorijskom razvitku revolucionarnog pokreta 1938—1941, str. 459. — Zbornik radova, Sarajevo, 1980.

starskog) partizanskog odreda u konjičkom kraju, pokraj sela Rižbara, 14. juna 1942. godine.

Poslije šest nedjelja provedenih u Vrbnici, donesena je odluka da se preko Treskavice, Bjelašnice i Bitovnje sve preostale snage prebace u pravcu Prozora. Pod komandom Save Kovačevića, združene jedinice Pete crnogorske brigade i Hercegovačkog odreda, sa ranjenicima i zbjegom, uz povremene borbe sa četnicima, danonoćno, skoro bez odmora, kretale su se utvrđenim pravcem (I/14). U dolini Lepenice (nedaleko od ceste Sarajevo—Kiseljak) kolona je naišla na njemačke snage.

»Kad smo došli u Zabrđe, jedinicama je dat odmor od nekoliko časova, ali smo ga morali nenadno prekinuti.

Neočekivano, negdje oko 9 časova izjutra, naši obezbjeđujući dijelovi sukobili su se sa neprijateljem. Jedinice su odmah otišle na položaje, a komora, zbijeg i bolnica su upućeni prema kosi suprotno od one prema kojoj su Nijemci nadirali. Da bi se izbjelo na određenu kosu, trebalo je savladati nekoliko stotina metara brisanog prostora sa vrlo jakim usponom. Kolona je nesmetano prešla gotovo cio taj uspon i izbjila na jednu konjsku stazu. Upravo tada je Nijemcima pošlo za rukom da za momenat potisnu naše snage na suprotnoj kosi, čime su stvorili mogućnost da mitraljeskom vatrom tuku našu kolonu. Naređeno je da ljudstvo polegne u prve zaklone, a da se konji čvrsto drže.

Negdje na začelju kolone, oko 50 metara daleko od zaklona za kojim je ležao doktor Mujić, na otvorenom prostoru i dalje je jahala neka starica iz sastava zbjega. Bliži borci su joj vikali da siđe s konja i da se skloni, ali je starica bila potpuno izgubljena od straha. Pogodi je zrno u nogu i žena poče strašno da zapomaže. Kada je nismo mogli dozvati da sama pokrene konja prema nama, doktor poče da puže prema njoj, kako bi joj pružio pomoć. Pod jakom neprijateljskom vatrom dopuzao je do ranjene stanice. I upravo kada se počeo dizati da je skine s konja, zahvatio ga je rafal. Srušio se mrtav na zemlju. Tako je, vršeći svoju ljekarsku dužnost, pao doktor Mujić, predratni član KPJ, neustrašivi partizanski borac.«⁽⁶³⁾

To je bila Safetova posljednja ljekarska pomoć. Pao je nošen svojom primjernom ljekarskom savjesti, etičkom i neizmjernim čovjekoljubljem. Bilo je to 28. jula 1942. godine iznad sela Zabrđa.

U to vrijeme Mostarski bataljon se nalazio u prozorskom kraju. Štab bataljona bio je smješten u selu Lug, nedaleko od Prozora. Znali smo da glavnina hercegovačkih partizanskih snaga napreduje prema Prozoru, pa smo se iskreno radovali njihovom dolasku. Znali smo da se s tim snagama kreće i dr Mujić. Mnogi među nama se dugo nisu bili s njim vidjeli, pa je naše iščekivanje i uzbuđenje bilo još veće.

Mjesto susreta s njim, kao munja se pronijela vijest o njegovoj pogibiji, čim su pristigle partizanske jedinice uhvatile kontakt s na-

⁶³⁾ Džemal Muminagić — U Zabrđu je poginuo i dr Mujić. Hercegovina u NOB, str. 332—333 — Zbornik radova, Beograd, 1961.

šim snagama. Tu poraznu vijest mi je prvi saopštio Ibro Elezović. Imam to zabilježeno i u svom dnevniku. Taj dan sam ja, sa jednim ojačanim vodom, išao u izvidanje talijanskih snaga koje su bile stacionirane na utoku Rame u Neretvu. Vraćali smo se iz Lizoperaca, kada nas je susreo Elezović i ispričao prvu verziju o Safetovoj pogibiji.

Safet se sa svoje strane, takođe, jako radovao što će se uskoro susresti sa Mostarskim bataljonom. Dijelila su nas još samo 2—3 dana. A nesreća je došla sasvim iznenada i neočekivano. Ubrzo iza toga susreo sam se sa Halidom Čomićem, pokraj koga je neposredno Safet poginuo. Ispričao mi je sve pojedinosti o tom kako se to desilo. Tom prilikom Halid mi je predao i Safetov džepni sat na uspomenu. Ja sam taj sat čuvao i dugo nosio, ali su me drugovi privolili da ga predam Mini Haćam. U pitanju su bile djevojačke emocije. Na žalost, i Mina Haćam je 1943. godine ostavila život na Sutjesci.

Dok smo u oktobru 1942. godine boravili na Vranici, Štab X Hercegovačke narodnooslobodilačke udarne brigade je odredio jednu patrolu (trojka kojoj je na čelu bio Leo Bruk) sa zadatkom da uhvati vezu sa partizanskim jedinicama daleko od fojničkog kraja. Kada su se povratili, Leo Bruk nam je pričao da je pronašao Safetov grob i dugo razgovarao sa seljanima sela Zabrdča. Seljani su krišom po noći sahranili Safeta na jednom proplanku iznad sela, nedaleko od mjesta pogibije i grob diskretno obilježili.

Ko posjeti taj kraj može se uvjeriti da i danas, na tom istom mjestu, postoji grob ograđen finom tarabom kome selo, i Savez boraca, simbolički poklanja svu dužnu pažnju. Poslije oslobođenja, kada su ostaci palih boraca prikupljani u partizanska groblja, preneseni su Safetovi ostaci u malo partizansko groblje pod Kobiljačom, tamo gdje cesta Sarajevo—Kiseljak u serpentinama silazi u dolinu Lepe-nice. Podignuta je i spomen-ploča nad tim grobom, ali osim Safetova imena svi ostali podaci na ploči su, na žalost, netačni i proizvoljni. Trajni spomeni uspomeni partizanskih boraca Mostara podignut je na Partizanskom groblju u Mostaru. Među njima počiva i dr Safet Mujić, borac, revolucionar, narodni i partizanski ljekar i veliki humanista. Počiva u rodnom Mostaru koji je istinski i beskrajno volio.

U 1953. godini dr Mujiću je dodijeljeno zvanje narodnog heroja. To visoko priznanje Safet je svojim životom, radom i borbom istinski zaslužio. Poštujući zasluge i uspomenu dr Safeta Mujića, grad Mostar je jednu od najljepših gradskih ulica (kojom je on danomice u bolnicu prolazio) nazvao po njegovom imenu. Njegovo ime nose i Zdravstveni centar u Mostaru i Kiseljaku. I u Sarajevu postoji Ulica dr Safeta Mujića.